Број 3. У Новом Саду у четвртак 4. јануара 1901 Година XXXVI.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и За све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за чола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Наклада: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Прилике у Аустрији.

У Аустрији су свршени избори за државни сабор. Од познатих 322 избора ово је резултат.

Моравска средња странка има:	3	посланика
Младочеси	51	„
Чески аграрци	5	„
Ческа нар. радничка странка	6	„
Ческих клерикала . . .	2	„
Чланови пољског клуба .	43	„
Ческа народна странка .	8	„
Рушњака	8	„
Румуна	6	„
Словенца	15	„
Србина	2	„
Хрвата	10	„
Немачка напредна странка	28	„
Немачка народна странка .	40	„
Велепоседника (уставобраниоца)	6	„
Немаца слободоумних (ван странака)	3	„
Немачка ратарска странка	1	„
Немачких радикала . . .	20	„
Хришћанских социјалиста	13	„
Католичка нар. странка .	21	„
Немачки клерикали . . .	2	„
Клерикала ван странака .	2	„
Социјалиста	9	„
Независних социјалиста .	1	„
Талијана	14	„
Феудалних велепоседника .	3	„

Свега дакле има 26 странака.

Ово је подела по народности и начелу. Но по себи се разуме, ако дође до рада саборског, да ће се странке зближити и груписати тако, да ће их у ствари бити мање.

Ако разгледамо како су стајале те странке прошлог сабора, а како данас, видећемо промену. Но у главноме биће у овом сабору 2 Словена више но пре. Наиме су Чеси изгубили према Немцима 1 срез, а добили су 3

Највише су добили у овим изборима немачки радикали, Шенеријанци. То су они, који носе за капутом различак, о миљени цвет некадањег немачког цара Вилхелма I. То су они, који хоће да Немци владају и даље неограничено Аустријом. а за будућност хоће да се сједини Аустрија с Немачком. Управо да потпадне под Немачку, те да се изведе уједињење свију Немаца. То су они који вичу „Los von Rom!“ (Оцепљење од Рима) и прелазе у протестантску вероисповест, јер је то владајућа вера у Немачкој. Њих беше у прошлом сабору тек неколико, сад их има 20. Сад су у стању да подносе самосталне предлоге и да још јаче воде опструкцију. А Шенерер је у свом листу већ изјавио, да ће његова странка водити сад тек опструкцију и да неће допустити, да се Словенима у Аустрији ишта попушта. Влада очајава, јер и Словени не мисле да попуштају.

Социјалисте су изгубиле неколико места, што није ни чудо, јер су се здружили са немачким либералима и помагали немачке либерале, а либерали њих. Али им је испало за руком, да с друге стране удружени са либералима немачким (који престављају Чивутство) отму неколико места од антисемита.

Општа је сигнатура ових избора, да је народносно питање играло најважнију улогу, те одгурнуло у засенак сва друга питања. А опште је мишлење, да ће сабор што иде, још мање моћи да ради но пре јер су се разлике још јаче заоштриле.

* * *

Велику је сензацију изазвао најновији чланак прашке „Политике“, лист Старочеха. У том чланку се објављује промена тактике. Вели се, да закон о језику није баш најважнији. Може се и чекати с њим. Најважније је питање: поравнање с Угарском. С тим се мора журити, и то је слаба страна данашње владе, која је против Словена. Словени треба да поклоне сву своју пажњу том питању. Они не морају ни да се боре против поравнања. Доста је да мирно гледају, како ће Немци спровести то питање, а Немци су бар увек говорили, да су против поравнања. Словени дакле тврде, да је поравнање с Угарском најважније. Изволте дакле то питање решавати, нами је право. Поравнање с Угарском је јаче оружје у рукама ческих посланика но ма каква опструкција.

Било је и до сад ческих посланика, који су држали, да није требало сад у аустријском сабору покретати свом силом народносно питање, но да су Чеси и Словени требали да помогну Немце, те да се обори поравнање с Угарском, а после тек да дође народносно питање. Но ти беху у мањини. Већина је мислила, да треба прво истицати народносно питање, у нади, да ће влада помоћи Словене у том питању, јер рачуна, да ће је после Словени помоћи против Немаца у питању о поравнању с Угарском. Сад су се ти преварили у рачуну, те се чују све јаче гласови, да треба оставити, да се онемогући поравнање с Угарском.

Хоће ли Словени то учинити? И хоће ли Немци остати при своме, да спрече финансијско поравнање на старој основи? То је сад главно на шта се погледа.

Са нишке скупштине.

Ниш, на нову годину, 1901.

Тражисте од мене да будем истинит и кратак и ја ћу Вас задовољити. Не бих Вам ни хтео писати друго, до истине, а писати о нишкој скупштини дугачке извештаје, било би излишно. Јер ово што се састало у Нишу није парламент, него играње скупштине.

Ове садање посланике изабрала је пре три године полиција дра Владана. Избори су текли силом и преваром, а цел је била: изабрати људе, који ће слепо слушати. И они су слушали, те ће Србија њихов рад дуго и дуго осећати.

Такву скупштину требало је разјурити и да јој није истекло време, али ето њу држе и преко времена. Зашто је држе: јасно је. Она ће и данас слушати као и пре. Решаваће једногласно, што год хоћете и данас. као и пре.

Но је ли то парламент? Јел то народно представништво? Јел то израз народне воље? — Истини у хатар треба признати да има у скупштини нешто мало и бољих људи по срцу, ал то су биране кукавице, који не би смели да се одупру, па да им куће палите. Ти су људи већином економи, и ма да у ово доба нема много посла, ипак је боље да их пусте кућама, па нек надгледају да се навуче доста ђубрета на њиве, но што их овде држе да

ПОДЛИСТАК.

ВАСКРСЕЊЕ.

ПРИЧА

ПОЛА БУРЖЕ.

Тужно ишетала Јелисавета де Френ на брежуљак чело свога врта. Села на клупу, па гледа на море, на зеленило, на острва, брежуљке и удаљене куће, што их јарко мартовско сунце онако дивно обасјало. А ту дивну слику још већма је очаравао чист и јасан звук звона са црквене куле. Звоно је објављивало, да се празник Васкрсења слио у хармонију са свеопштим весељем велелепне природе, која својим сунцем, морем, цвећем, као да јављаше о славној победи љубави над смрћу.

Али авај! Баш тај празник живота у природи и у цркви, на земљи и небу, испунио беше младу жену великом тугом. Њене светле голубије очи, скоро сасвим малаксале од млогих суза, те не могаху да поднесу блеска прекрасног јутра. Њено бледо лице би се сваким ударом звона све то више мрачило. — Она је изгубила свог сина, својег јединца, пре четири месеца, и њена материнска душа патила је данас више но иначе. И у њој души њезиној низала се из прошлости успомена за успоменом.

То непрегледно море, однело је пре десет месеци њеног мужа, Луја, на далеки исток. Она га је испратила тада до Тулона, као срећна жена и мати! А сад, кад јој је тако потребна његова помоћ, после тако ужасне несреће, сад их растављају хиљаде врста једно од другог. Кад ће да се врати он и рече јој, да буде храбра и да врши своју дужност?... Какву дужност?

Да је Јелисавета погледала у тај мах тамо на друм, видела би мала кола, запрегнута са два пони, а у колима двоје деце у црнини — дечка од десет и девојчицу од осам година. Та деца су Гјуи и Алиса, деца њенога мужа из првог му брака. Кад је пошла била за свог мужа, како је искрено жалила то двоје сирочади, како се из све снаге своје трудила, да им замени покојну матер! И тиме је постигла то, да ни у десетој и осмој години својој деца не знађаху, да им она није рођена мати! А кад је родила сина, како ли се брижљиво старала, да му не да предности над оном децом! Па то је није ни стајало велике муке. Кад би се њих троје играли и смејали се око ње, њено срце би подједнако куцало за све троје... А што се сад променула?

Да је млада жена у тај мах погледала на лево, она би нашла одговор на то питање. Онај крст тамо чело оног брежуљка, рекао би јој, зашто је обузима од дана смрти њенога јединца неко осећање, којег би рада била да се отресе. Па и данас је обузело то осећање. Није могла да опрости деци свога мужа, што су она весела, што трче, говоре, дишу и најзад постоје, док њен јединац непомично лежи у гробу. Не само да је престала љубити их, но је било тренутака — и она је сва дрхтала од гриже савести — кад их је мрзила, као да су они украли радост здравље и живот њенога јединца. На њихове узвике »мама«, чисто би им довикнула: »ћутите, ја нисам ваша мати!« А то јутро се распалила у њој та мржња већма но икада. Хтела је, као и пређашњих година, сама да им даде ускршње јаје и што је већма отимала маха мржња, тим више се она усиљавала, да је не покаже

Деца дођоше у њену собу. И она је видела, како нестрпљиво и с усхићењем гледају на спремљене им дарове... Али њихова радост беше за њено срце нож. И она с муком угуши у себи плач, па изиђе на поље у природу, не знајући, да ће весела природа још да повећа болове јој, на место да их утиша.

И та жена, која беше тако побожна, скромна и снисходљива, беше обузета сад ужасним осећањем. Демон злобе и пакости ушао у њу и она у један мах узвикну:

— О кад би једно ма које од њих умрло!...

Али изрекавши те речи јасно и гласно, она се сама ужасне и брзо се подиже с камените клупе, на којој је седела. Она покри лице рукама, као да хтеде отрести се одвратне жеље те, и брзо похита кроз дрвље унутра.

И мало по мало, па се у души њеној угнездила мржња према деци мужа њезина. Дошавши унутра, у њој сазрела беше одлука, која се и пре тог чешће појављивала у глави њезиној, али је никад не обузе тако као сад. За-

климају главом. Кад се већ хоће, да мора бити у скупштини како влада хоће, а влада да мора како краљ хоће, онда је боље отворен апсолутизам, бар је то искреније и јефтиније.

Оно, што је било за време владе дра Владана и оно што је увео бивши краљ Милан, и данас је остало у пуној снази и цвета да не може лепше бити. Као и пре, тако и сад зову скупштинаре у групама у двор на конференције. Тамо је краљ и влада, те се онде решава шта ће и како ће бити.

Овога нигде нема. Тамо се скупштинар обвеже и онда он у скупштину иде везаним рукама. По уставном начелу, владар иде у скупштину само да је отвори и затвори. У његовом присуству нема ни дебате, а најмање да он учествује у дебати. И то је баш у интересу владара. Он треба да је изван тих расправа, јер његов предлог нит сме да падне, нит он треба својим утицањем да ствара себи тешкоће. Овде се у Нишу ствара од двора скупштина, од краља председник, те се тим подрива и последњи основ уставности. Влада, која то удешава, јако греши и прима на се велику одговорност.

Истина данас иде као намазано и ићи ће неко време као намазано. Ал нек потраје та практика, да видите хоће ли патити под тим углед круне? Нађите у свом свету једног државо-правника, који ће ово одобрити. Нема га! Сваки би се пљеснуо од чуда рукама. Било би их без сумње, који би казали: Ако држите да је народ незрео и неспособан, узмите му уставност! али не би било никога, који би ма са каквог гледишта ово могао одобрити. Напослетку шта ко мисли, то може бити свеједно, али ће овакав поступак да уроди безусловно рђавим плодом и да изазове јадне последице.

Кад су посланици били да предаду краљу Александру адресу скупштинску, он је прао своје руке од свега онога, што се за последњих година дешавало у Србији. И рекао, да његова владавина почиње у истини тек од лањске године 8 јула. То значи, од кад се отресао уплива свог оца. Јер је донде стајао под тим штетним упливом. Истина!

Али кад то рече краљ Александар, он говори и то, да чврсто стоји уз свој програм од год. 1897. А тај је постао под упливом бившег краља Милана и дра Владана. Тај програм гласи, да не трпи више партије, неће да зна за народну већину, нит хоће да рачуна с њом.

И продужује се све оно, што је такође измислио и радио бивши краљ Милан, а то је, прави се од двора скупштина, од владара шеф: — краљевске партије

Хтели сте истину, ето то вам је истина! Немојте да се варате што ће испрва ићи и овако лепо и глатко. Сваки који разуме ове ствари, нек метне руку на срце, па нека каже: може ли ово донети добра?

Што се саме скупштине тиче: шта да вам кажем. Краљ је именовао међу крунским посланицима и 8 радикала, ти треба да буду со у скупштини, да се бар кад год чује нешто, што личи на опозицију. То је да не буде одвише — отужно.

Како се иначе пази на уставне и законске форме, ево вам само једног случаја. Скупштина је предложила, а краљ је именовао за скупштинског потпредседника Драгутина Стаменковића, ма да је он нов посланик који није још ни заклет. што код нас значи нема права посланичка.

Ал ко се брине о ситницама! Па опет, баш тај први корак доказује, да је све једно а било што законито ил незаконито, јер кад се хоће може се све.

Где је ту гаранција за уставни рад?

Нови Сад, 3. јануара.

Одузимање манастирског имања. Као што је познато, реформати у Угарској јако су сиромашни у црквеним добрима и њима није ни мало право што католици па и друге вероисповести располажу великим иметком Прво је „Нова Сл Преса“ а за тим је „Еђетертеш“ покренуо питање, да се имање католичких манастира (у вредности преко 25 милиона) конфискује. После добара католичких манастира дошло би без сумње на ред и добро наших манастира.

Међутим је посланик Раковски у „Алкотмању“ написао чланак, који је зацело упрепастио како господу Јевреје код „Нове Слободне Пресе“. тако исто и др. Етвеша и његове око „Еђетертеша“. „Еђетертеш“ је наиме зуцнуо нешто, да се пре свега извиди, којим су начином постала та имања. Па ако се нађе, да она нису тековина него поклон од државе, онда би било већ разлога, да држава приграби та имања. Раковски је на то пристао, али тражи, да се постави једна комисија, која ће истражити још и то, како су постала и друга разна добра, наиме Ротшилдово и осталих богаташа. Износи да Ротшилдово имање само у Француској доноси годишњи приход од 20 милиона франака. А то је приход колико немају сви становници Саксонске, који броје преко 2 милиона душа. И „Нова Сл. Преса“ и „Еђетертеш“ зачуђали су и сад их „Алкотмањ“ подругљиво пита: „Је ли вам повољи г. г. комисија која ће истражити како је које имање постало.

Политички преглед.

Румуни за пасивитет. У Лугошу је почео излазити од нове године нов лист „Драпелул“ („Застава“). Тај лист хоће да ради у духу Мочоњијеве странке, а за пасивитет. Уредник му је негдањи уредник темишварске „Дрептатеа“ („Правде“) Валерије Бранисца, који је био због свог новинарског рада осуђиван.

Нишка скупштина. Београдске „Народне Новине“ пишу: „Сви су изгледи да овогодишња скупштина неће имати своје опозиције, јер међу скупштином и владом влада највећа слога. Ово се најјаче показало приликом читања адресе, која је једногласно усвојена. По овоме ценећи, послови скупштински брзо ће тећи и скупштина ће у кратком року посвршавати све своје послове. Нема више у скупштини оних народних „букача“, који су заступали права и слободе народне, и који су стварали владама љуту опозицију, — делећи и саму адресу на: адресу већине и мањине скупштинске. Изгледа, да би сад многи волели, да има у скупштини оних, које су некада називали „букачима“, али ово је добро Нека се види како је и без „букача“.

Рат између Енглеске и Транзвала. Са бојишта не стижу и опет никакве вести, скоро најбољи знак да Енглезима мора врло рђаво да иде. Из Транзвала је стигла само једна једина вест, која говори о томе, како се Киченер труди да приволе Буре на мир. Тако је Киченер умолио и једног угледног Бура да разложи Бурима како је сва њихова борба узалуд и како Енглеска племенито поступа кад нуди Бурима по њих врло повољан мир. Бури су се већ давно уверили о енглеској „племенитости“, ал још се нису уверили да је њихова борба узалудна. Из Лондона јављају, како је бивши главни заповедник енглеске војске у јужној Африци, лорд Роберте замолио лорда мајора и остале лондонске мајоре да одложе за сада и да му не предају почасну грађанску диплому. Јер вели, осећа, како под данашњим несретним приликама у јужној Африци, не треба за неко време никакве свечаности да се приређују. Некоји листови примећују, како је могуће да ће Енглезе постићи у јужној Африци и та несрећа да то „неко време“ дуго подржи а сретније се и не врати.

Рат између Кине и удружених сила. Из Пекинга потврђују вест да је принц Чинг потписао заједничку ноту у суботу а Ли-Хунг Чанг у недељу. — За Ли-Хунг-Чанга веле да је озбиљно оболео те Чинг тражи да се за заменика Ли Хунг-Чангова именује Шанг, према коме су страни заступници врло пријатељски расположени. — Већина заступника добила је од својих влада упутства да се преговори морају водити у Пекингу, јер из разних узрока не могу пристати на друго које место. — Из Тијенчина јављају како Русија у велико повлачи своју

што да дуљи комедију лажног материнства пред тим створењима, због којих трпи паклене муке само кад их погледи? Зашто да не учини с њима оно, што чине многи родитељи са својом рођеном децом? Зашто да не пошље њега у школу, а њу у манастир? Зашто да не остане сама са својим мртвим сином, и да не слуша никада око себе њихове гласове, смех, игру које је тако жалосте? Они неће бити срећни међу гомилом друге деце: Гјуи је тако осетљив дечко, а Алиса тако нежна девојчица. Али колико се друге такве деце прогони из дома родитељског, па одрасту? Па ако и не буду срећни, то је са свим справедљиво . . .

У свакој души има атмосфера идеја, која је њој својствена и ван које она не може дуго живети. Племенита душа може да се одлучи на нешто недостојно, па у наступу заблуде и да истрпи то. Али се она не може сродити с тим. Кад је млада жена рекла: „Ја сам се одлучила; неће проћи ни осам дана и њих неће више бити у овој кући«, она не хте више да мисли пи на децу, ни на њихова оца, но је мислила само на свог јединца. Учини јој се као да је жив. Ту је око ње. Привиђење беше тако јасно, да је мати осетила неодољиву жељу, да сина свог послужи било чиме. Науми, да му цвећем окити собу. Од како је умрмали Андре, мати његова не даде да се измени у његовој соби ни најмања стварчица. За време од четири месеца, од кад је Андре умро, мати његова је сваки дан долазила у његову собу Она сама је утирала прах с намештаја и намештала све по соби. Сад је спремила цвеће и држи га обема рукама. Из врта ушла је у кућу на стражња врата. А била је тако задубљена у своје мисли да није опазила, како кочијаш испреже коње из малених кола, што је значило, да су Гјуи и Алиса већ код куће. Кад је Јелисавета ушла у ходник, куд се ишло у собу њезиног јединца, она с ужасо спази, да су врата отворена, а из собе се чују гласови оба детета, што у њој изазва мржњу и пакост. Шта траже они у соби, у коју је за увек запретила уђи, било коме? Али она застаде, да чује, шта говоре деца, а обема рукама притиснула своје груди, у којима је срце жестоко ударало. И она уз слатко узбуђење чу, како су ови, полуродни брат и сестра њезинога Андре предупредили њу Тог красног јутра сетише се нежна деца свога друга у игри, којег више не беше. Набрали му цвећа у врту, па му купили на путу из цркве и црвених јаја. . .

— Цвеће да метнемо овде — говорила је Алиса. — Сећаш ли се, како је волео жуте руже? . .

— А овде ћемо оставити јаја — говорио је Гјуи — као што је било лане. Како је био радостан! О како бих волео, да га и опет могу видети и загрлити!

— Е, то не може бити, јер је он умро. Али ћемо га видети на небу — одговорило је девојче.

— А можда ће он васкрснути? — Како је васкрснуо Лазар, па Господ Исус Христос.. Ја се молим Богу за то свако вече и свако јутро. А и мама се моли, то знам добро... То би било велико чудо. А зашто нам Бог не би то и учинио? . . Има богме чуда на свету. . .

Наивни десетогодишњи хришћанин није слутио, говорећи те речи, да се близу њега доиста свршава чудо — васкрсење справедљивости и страдања, љубави и дужности — узвишених и племенитих осећаја у души оне, која умало што не постаде за њега и сестрицу му једна од најгорих мачија. До дна душе је тронуло то, што су оба сирочета сећала се покојника. Са страхом, да ће бити карани, видеше Гјуи и Алиса, како се отворише врата и како уђе мати — њихова мати. Али она им пружи своје цвеће с речма:

— Подајте му и ово цвеће заједно с вашим. И она стиште обоје сирочади на своје груди страсно. као да би грлила свог ускрснулог јединца. А зар они нису за њу ускрснули? И она је плакала сузама страдања, умекшаном нежношћу, као да јој је дух одлетелог анђела њезиног тихо дошаптавао:

— Љуби и њих, као што си мене љубила!

И ужасна злоба, одвратна намера, жестока мржња утонули, растопили се у пољупцима.

З. В.

војску из провинције Чили. Војска њена иде према Киншау, одакле ће правце Мукдену. — Из Пекинга јављају да је руски посланик Гирс протестовао против држања Енглеске, која неће да дозволи Русима да деле пиринац и жито кинеским сиромасима, који се налазе у подручју енглеског терена.

ДОПИС.

Рума. († *Пера Панајотовић.*) Баш у очи Божића на бадње вече умре напрасно овдашњи трговац Пера Панајотовић. Још се то вече са својим унуцима забављао и веселио, те уживао у њиховој дечјој радости око божићних поклона. Не знаде јадан, како му је близу крај живота и да га само неколико тренутака растављају од — смрти. Кад се првог дана Божића прочуло, да је Пера Панајотовић умр'о, многог је текнуло у срце и много пријатеља његових не проведоше онако безбрижно и весело Божић, како би га иначе провели, јер им жао беше Пере, човека, који није никог увредио, који је вазда добре воље и насмејан био (та, што-но реч, и мртва уста би насмејао), а увек пристајао уз људе од карактера и загревао се народном стварју. И Пера Панајотовић је био међу онима, који су са своје стране много допринели, да је сад већ пок. Паја Јовановић год. 1892. изабран био за хртковачког посланика. А како се Пера понашао, кад му после иванданског атентата хтедоше неки непријатељи радикала да подиђу и за себе задобију, како би га употребили за своје смерове, сведочи његова изјава у „Застави" прошле године обелодањена, у којој је показао, да је те тице несрећнице одбио од себе и да све на јавност износи, како би невино осуђеним радикалима помогао и гадне сплетке људи бесавесних открио. А и божићни број „Заставин" споменуо је то племенито дело Перино. И већ то једино дело његово довољно би било, да се Перино име не заборави, па да му се довикне: „Перо, пријатељу, лака ти црна земља била и вечан ти спомен међу нами!"

И доиста онај велики спровод, они многи пратиоци јесу само доказ, да је пок. Пера Панајотовић имао доста пријатеља и поштовалаца, и да су га многи са његове добродушности и добре воље волели и поштовали, па с тога и ми од своје стране велимо: „Нека у успомени међу пријатељима и познаницима остане добри наш Пера Панајотовић, сада па довека!"

Др. Ж. М.

Вести из места и са стране.

Удаја црногорске књегиње Ксеније. Из Ниша јављају, да ће се по свој прилици бугарски кнез Фердинанд верити са црногорском књегињом Ксенијом. Он је тек ова дана био у Бечу с црногорским престолонаследником Данилом, а држи се да је свратио у Ниш само зато, да о том говори и са краљем Александром. У колико је истинита ова вест, тешко је пресудити, ал кад би била истинита, онда би овај брак имао у толико политичких последица, шта би бар донекле олакшао заједнички рад на Балкану. Или боље рећи, што је већ дошло до неког политичког зближе ња, био би могућан овај брак... Поред свег тог не треба да заборавимо, да је кнез Фердинанд удовац и има мушке деце међу којима је Борис престолонаследник, који има већ близу 7 година.

„Патријарх Георгије и новосадске девојке." Под овим насловом изашла је у 285. броју „Заставе" од прошле године белешка, у којој се износило како је патријарх Георгије неуљудно примио две новосадске одборкиње, које су дошле да га позову на девојачко вече. Како смо се накнадно известили од госпођица, које су ишле патријарху Георгију, наша вест није истинита, госпођице тврде, да их је патријарх најуљудније примио. Према овоме радо исправљамо ту вест, која нам је стигла са иначе добро обавештене стране. Није нам никад смер да износимо неистину, а заиста би био вапијући грех на небо, још и патријарху Георгију донети ма и најмање измишљених пригодица, кад он и оних крупних има и сувише.

Награђен. Чим се кнез Фердинанд вратио у Софију одликовао је српског посланика у Софији Јована Ђају са великим офисирским крстом Александрова ордена. Ђаја је добио тај орден као неуморан раденик на српско-бугарском зближењу.

Анархисте и бивши краљ Милан. Из Беча су јавили у Букурешт, како су анархисте учинили све припреме, да убију бившег краља Милана. Букурештанска полиција је одмах ухапсила до 18 сумњивих лица, која су зар склопила заверу против живота бившег краља Милана. Но други дан је опет пустила на слободу више од њих, јер се испоставило, да су потпуно невини.

„Балканска Царица" у Берлину. Из Берлина јављају жицом: У току ове позоришне сезоне престављаће се у једном берлинском позоришту драма кнеза Николе „Балканска Царица". Кнез Никола је сам, како кажу, превео своју драму на немачки.

Шпанска влада против карлиста. Докле је шпанска влада ишла да изашље више убојних бродова према обалама баскиских провинција, да пазе на кретање карлиста, дотле и у Мадриду почеше и опет судски прогањати карлисте. Тако је мадридска полиција држала преметачину код маркиза Беералба заступника Дон Карлоса, но није нашла ничег што би компромитовало овог и карлисте. Полиција при свем том бодро мотри на сваки покрет карлиста.

Забава. Светосавску беседу са игранком приређује Српско трговачко и занатлијско певачко друштво „Слога" у Будимпешти, под управом свога ликовође г. Исе Бајића, слушаоца музичне академије, у недељу 14. (27.) јануара 1901. год. у корист друштвене благајне у дворанама варошке редуте. Добровољне прилоге прима са захвалношћу трговина г. Михајла Миљковића (Erzsébet-tér 7.) Први део: 1. Поздрав председника г Димитрија Д. Николића. 2. „Св.-Савска песма" од Исе Бајића, поји збор „Слоге". 3. „Српска корачница", свира тамбурашко оделење „Слоге". 4. „Моје цвеће" од Глинка, осмопев уз пратњу војне гласбе, певају г г. К. Бикар, Н. Плавшић, М. Васић, Ф. Херман, Б. Рајић, П. Таталовић, Р. Шулц и Б. Стаменковић, чланови „Слоге". 5. „Српска звезда" од Јенка, пева збор „Слоге". 6. Декламује г. Иван Маринковић. 7. „Х. Српски звуци" од И. Бајића, уз пратњу тамбурашког оделења, пева збор „Слоге". 8. „Нек' душман види" од Јенка, пева збор „Слоге". 9. „Српске народне игре", свира тамбурашко оделење „Слоге". 10. „Боже братимства" од Јенка, пева уз пратњу војне гласбе збор „Слоге". Други део: Игранка.

Мусулмански обичај. Читамо у „Цариградском Гласнику": „По стародревном обичају петнаестог дана Рамазана султан и калифа иде у Стари Серај и целива огртач Мухамедов. Ове године пао је мусломански празник Хирка-и Шериф у прошлу недељу. Султан, у пратњи царских принчева, великог везира, министара и др. ушао је у Стари Серај на царска врата (Баб Хумајун), и отишао право у оделење где се чува светиња те јој се поклонио. У 2 сата по подне султан је отворио ковчег у коме се чува плашт Мухамедов, и целивао га, а за тим, пошто га је целивала и сва царска пратња, султан је опет пришао ковчегу, узео убрусе донете из светих места, на којима су златом извезени стихови из Корана, и раздавао их присутнима. Валиде султанија и царске принцесе такође су целивале плашт пророков".

Нова врста инфлуенсе. Како из Петрограда јављају тамо се појавила нека нова врста инфлуенсе, која је још далеко опаснија но досадања нами добро позната инфлуенса. Ова нова боља ненадно нападне здрава човека и проузрокује моментану смрт. Болест ова јако влада у Петрограду и грађанство је у највећем страху од ње.

Управни Одбор Матице Српске држао је 23. децембра 1900. (5. јануара 1901.) своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Министар просвете у црквених послова др. Јулије Влашић јавља, да је великог жупана дра Виктора Флата, досадањег повереника владиног при Матици, разрешио од вршења те дужности и да је на његово место наименовала Павла Петера, садањег великог жупана новосадског. — Кр. угарско министарство просвете и црквених послова одбило је тужбу Ђорђа Максимовића пароха черевићког и друга му ђоке Никића из Черевића, поднесену против одлуке скупштинске у погледу избора питомаца из задужбине Петра Костића „из разлога тога, што је Матица Српска VIII. тачку основног писма са свим умесно тумачила, јер по смислу исте тачке Костићеву стипендију могу искључиво тражити ученици родом из Черевића и Срема, ал од њих стипендију ту могу добити само они, који су за науку најспособнији, односно који покажу најбољи успех у наукама, од којих опет, при једнакој квалификацији, черевићани имају првенство над Сремцима". — Кр. уг. министарство просвете и црквених послова тражи податке о годинама службовања матичиних чиновника и о њиховим постепено постигнутим платама. — Јављена је министарству свота новаца, која је послата кр. уг. централној државној благајници у Будимпешти на рачун фонда Текелијног. — Предлог секретарев о измени сврхе фонда Илије М. Коларца упућен је пододбору. — Примљен је предлог библиотекаров, да се позову уредништва наших листова, да шаљу у замену своје листове за матичина издања. — Предлог секретарев о употреби прихода од задужбине А. П. Гереског упућен је пре свега књижевном одбору, да зготови Правила о томе. — По предлогу књиговодства поднеће се представка против наређеног поступка при обрачуну поштарине. — Узет је на повољно знање извештај економског пододбора о издатој земљи Марије Трандафилке под аренду, која за год. 1899./1900. износи у 12.000 кр. више него пре. — Извештај истог пододбора о извршеној оправци на Матичиној кући узет је на знање. — Узет је на знање извештај академског Удружења Срба техничара у Бечу о своме конституисању. — Издати су на пупиларну сигурност зајмови у износу до 10000 круна. — На завршетку седнице пожелио је председник члановима сваку срећу за светле празнике.

Рапава кора здрава језгра. Париз је у жалости. Жали човека, који је важио у животу као најружнији, а при томе као најбољи човек, који је највише добра чинио у Паризу. То беше професор Полатин. Кад би га човек први пут видео, уплашио би се од њега. Али после ближег познанства с њиме, човек би се дивио оном јединственом изразу неограничене доброте и испред његових очију би нестало ругобе, да чисто начини места извесној лепоти лица. Професор Полатин умро је ових дана у 76. години живота, а беше један од најнаученијих и највештијих лечника. Пракса му беше огромна а раширила се по целом друштву, од највиших друштвених редова па до најнижих. Пацијенти његови су га обожавали са његова велика знања и успешна лечења, као и са нежности, коју је указивао својим болесницима. Уз то је, веле, лечио и душевне боље. И ако је био поплављен послом, опет је савесно вршио и своју гратис-праксу, те је сиромашне болеснике не само бесплатно лечио, но их и материјално помагао и то доста знатно. Професор Полатин беше радо виђен не само у свима друштвима у опште, но беше омиљена личност и код женскиња, јер је био веома учтив. Међу осталима нека херцегиња је толико заволела професора Полатина, да му се пре шест година понудила за жену и сиромах професор имао је много муке, док је одговорио од намере херцегињу, која је говорила, да је готова на сваку жртву, само да нађе прилику, да неколико часова дневно проводи с њиме у друштву. А та жеља беше у толико разумљивија, што професор Полатин беше један од најоштроумнијих људи у Паризу и велики домишљан. Своје огромно имање оставио је вароши Паризу, с тим, да се подигне болница у близини престонице за сиромашне људе, који пате од груди.

Серум који убија. Из Валенције јављају да се тамо појавила гушобоља у великом обиму те врло многи леже од ње. Да би ову заразну бољу сузбили лечници су уштрцавали болесницима серум против дифтерије. Но како се љуто изненадише кад постигоше баш обратан успех. Многи су умирали баш од серума. Лечници испиташе серум, који је зготовљавала фирма Ерба, и нађоше да у њему има бацила тетануса. Брже пријавише власти, која је одмах запленила све бочице серума. И у више ломбардијских вароши као Милану, Тревизу, Бергаму, многа су деца помрла као жртве овог убитачног серума. Министарство унутарњих послова изаслало је стручне лекаре и наредило најстрожију истрагу услед овог кобног догађаја.

Држава старих људи. Нема сумње, да је држава старих људи — Шпанија. Поводом новога XX. века, многе општине у Шпанији донеле су одлуку, да се сваком оном старцу и старици, који су рођени у почетку прошлога или ранијег столећа, а сад су дочекали почетак и овога, издаје до смрти пристојна пензија. Услед тога, на велико изненађење општина, јавило се на стотине стараца, којима је више од сто година. Међу њима има један из Валенције, коме је 130 година и један из Барцелоне, који је 116 година стар. Ти су, дакле, запамтили добро и XVIII. век.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ".

Стигли 3. јануара.

Будимпешта. (Саборски извештај.) Гроф Бељовски тражи да се боље зајемчи и осигура улог сиротињског фонда

Раб. Владика Залка данас умр'о.

Беч. И при јучерањим изборима изгубили су клерикали неколико мандата.

Ниш. Док се бугарски кнез бавио овде, краљ Александар и бугарски кнез Фердинанд заједно су послали брзојавно честитку руском цару.

Преторија. Бури су заробили на Ренстерскопу енглеску комору, заробили сву пратњу ове, пошто су 3 енглеска војника убили и 11 ранили.

Пекинг. Француски војници провалили су зид да би спровели железничку пругу у кинеску варош.

Трговина.

НОВИ САД, 3. јануара 1901. год. Пшеница прва каквоће фор. 6·——70 н. Пшеница средња фор 6·50—60 н. Пшеница лакша роба фор. 6·20—30 н. Наполица ф. 5·30—50 н. Јечам нови ф. 5·20—50 н Зоб фор. 4·80—5 нов. Кукуруз у зрну нови фор 4·20—3 н. нови у клипови ф. —·——.

Маст 50 фор. Сланина сува 50 фор. дебела пољена 50 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	31—32 нов.	живе
„ средњи . .	28—30 нов.	мере
„ лаки . . .	26—27 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	28—31 нов.	по клгр.
Јагањци	——— фор	по пару.
Овци .	8—16 фор.	по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

2. јануара било је . . . . . 1·73 мет.
3. јануара било је . . . . . 1·48 мет.

Књижевни огласи.

Изишао је из штампе:

ВЕЛИКІЙ

СБОРНИКЪ,

всѣхъ стіхиръ и пѣсней духовныхъ, въ недѣли, праздники господскія и богородичныя, якоже и нарочитымъ святымъ на вечерни, утрени и літургіи цѣлагѡ года

поемныхъ,

изъ осмогласника, двоюнадесять міній, тріоди постныя, пентікостара и требника всятыхъ, во употребленіе обчащіяся православныя юности, учрежденный.

Књигу је ову удесио искусан стручњак, учитељ и појац, и зналац типика тачно по обредним књигама црквеним.

Књига ова износи тридесет табака велике осмине а **цена је пет круна,** а у богато украшеним корицама у платненом повезу са златним насловом и шарама

Цена је шест круна.

У Новом Саду, 10. децембра 1900.

4— Српска књижара и штампарија

Браће М. Поповића.

ОГЛАСИ.

Ad цо. бр. 221 из 1900.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место фунд. управитеља добр. закладе Јована и Терезије Остојића овим се стечај расписује са годишњом платом од 1000 К и у име паушала 100 К.

Дужности су управитеља, да у смислу осн. писма закладну земљу уз одобрење црк. општине под закуп издаје, новац од закупнине најдуже за 48 сати у штедионицу уложи; поднаша општини списак сиротиње ради полученя одеће, обуће и милостиње; са знањем општине расписује стечај на упражњена стипендијска места и о приспелим молбеницама општини свој извештај са предлогом за кандидације подноси; води надзор над стипендијским питомцима, извешћује општину о њиховом владању и успевању у наукама; о црквенозаветштајном добру и у опште о стању и напредовању целе закладе, а крајем сваке године склапа закључне рачуне по пропису и подноси са предрачуном општини на преглед; извршује све наредбе црквене општине односно виших власти, што се односе на закладу.

Молиоци треба да искажу толико интелигенције, да свима горњим захтевима могу потпуно одговорити и да осим српског језика владају потпуно са мађарским и немачким језиком у речи и писму. Изабрани дужан је у име јамчевине 2000 К положити било у готовом новцу а било у вредносним папирима.

Изабрани управитељ имаће још да води и црквено општинске рачуне, и за то ће добијати од општине годишње 600 К. Дужности ће му се нарочитим пословником подробно определити

Молбенице ваља поднети потписаној црквеној општини до 1. (14.) фебруара 1901.

Из седнице срп. правосл. црк в одбора држане у Суботици 30 децембра 1900.

Др. Владислав Манојловић с. р.
п. председник.

Богдан Свирчевић с. р.
перов ђа. 17 1—2

Ad цо. бр. 222. ex 1900.

СТЕЧАЈ.

На упражњено једно стип. место у добр. грађанској закладе блажп. Јована Остојића и супруге му Терезије Зозук овим се расписује стечај са роком до 1. (14) фебруара 1901. год.

Стипендија износи за ученике средњих школа, док су у месту својих родитеља или старатеља 200 круна, а ако су на страни 500 круна, а за слушаоце академије или свеучилишта 800 круна годишње.

У смислу основног писма права на ову стипендију имају: 1. суботички сродници за завештачима; 2. сродници ван Суботице; 3. суботички синови и 4. Срби православне вере ма из ког краја Аустро-Угарске монархије.

Молиоци имају засведочити: крштеним писмом да су Срби православне вере; шк сведочанством, какве су науке свршили; лечничким сведочанством, да су потпуно здрави и телом развијени; сведочансвом политичке власти, материјално стање својих родитеља а сродници још имају прикључити и правоваљано сведочанство о своме сродству са затештачима.

Молбенице нека се до горе означеног рока на потписану општину пошаљу.

Из седнице срп. правосл. црквеног одбора, држане у Суботици 30. децембра 1900.

Др. Владислав Манојловић с. р.
п. председник.

Богдан Свирчевић с. р.
перовођа. 18 1—3

ЧЛАНОВИМА ОДЕЉЕЊА

за узајамно помагање при удаји и женидби.

Пошто је разрез за месец септембар наплаћен од малог броја чланова, а треба да га плате и они чланови, који су се венчали и у септембру, октобру, новембру и децембру — то се овим позивају *сви чланови без разлике, да ли су предали своје књижице са документима друштву или не, да септембарски разрез* плате према чл. 34. правила друштвених до *20. јануара 1901.*

Разрез за месец октобар од 25 динара, имо такођер да се положи *до 20. јануара 1901*

Скреће се пажња члановима на чл. 27. правилника овог одељења, по коме је сваки члан дужан све услове у уговору тачно испуњавати и уплате на време полагати. *Ако члан ма коју уплату не положи у одређеном времену, престаје бити члан одељења и губи сва стечена права.*

У Београду, 30. децембра 1900. год.

Управа
Друштва за узајамно помагање при удаји и женидби и опште осигурање
2—3 16

! Нема боље кафе !

него што разашиљу

ГАВРА СТЕЈИЋ И ДРУГ

ФИЈУМА

уз ниже означену цену, поузећем **без икаква друга трошка** у врећицама од 5 килограма.

Сантос најфинија бирана .	1 килограм	фор.	1·40
Куба II. нова овогодишња	1 „	„	1·60
Либерија огромно зрно . .	1 „	„	1·60
Златна Јава мирисава . .	1 „	„	1·70
Куба бр. 30. специјалитет	1 „	„	1·75

(Ова кафа је била пређе 2 фор.)

Цејлон оригинал	1 килограм	фор.	2·—
Мока права арабска . . .	1 „	„	2·—

у 5 кгр. може се узети и 2 - 3 врсте, свака засебно упакована.

Сушонг теја ¼ клгр. оригинална кутија	ф р.		1·90
Царски меланж ¼ клгр. ориг.	„	„	2·50
Мандарин-Караван ¼ клгр. ориг.	„	„	2 60

Маслиновог уља (зејтин, Tafeloel):
бр. III/6. ф. 4·50, бр. III/7. ф. 5·50, бр. III/8. ф. 6·—

Поморанџе и лимунова, смокава финих и датуља
1 сортимент од 5 клгр. фор. 3·20 франко.

Све франко и без трошка.

Чувајте се оних. који поруџбине купе у наше име а робу шаљу из провинције. Наши заступници су ова г. г. путници. *За Босну*: г. Милош Борић, *за Срем и Бачку:* г. г. Мита Ђорђевић и Ђорђе Анастасијевић. 655 10 10

Овдашњи житељ Кишвајаш Пал има

800 ХЕКТОЛИТАРА ВИНА

на продају, из његових сопствених винограда, који су стог дишњаци, **бела, шиљера и црна вина су од 6—8 гради јака и врло доброга куса.** Ко жели купити, цена је шиљеру и беломе вину 36—38 круна по хектолитру. стављено овде у месту на жељезницу. Даља извешћа дајем ја, сваки купац нека се на мене обрати.

У Сегедину, 11 јануара 1901. год.

Светозар Белеслија,
2 3 15 кр. бележ. помоћник (Apácza útcza 8. sz.)

КОЉА ЗА ВИНОГРАДЕ

округлих, од младих РАСТОВИХ, ЈАСЕНОВИХ и БРЕСТОВИХ дрва, као и све врсте дрва за коларе, у сваком квантуму могу се добити код

Д. Рознера,
1—1 19 у Винковци (Славонија).

ПОТРЕБУЈЕМО

3 ВАЉАНА СПОМОЋНИКА

два за мануфактуру и једног за гвожђарску радњу.

Поповић и Север
2—3 13 у Дарувару (Славонија).

ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

на најпрометнијем месту, продаје се уз повољне услове. Врло леп промет прави. Рефлектанти нека се обрате на мене самога.

Јово Милић,
12 3—3 Загреб, Бакачева улица број 10.

Chief-Office 48., Brixton-Road, London, SW.

ПРАВИ

ЗАГОРИЈАНСКИ СИРУП ЗА ПРСА.

Средство, које је пријатно узимати како одраслима, тако и деци. Против грчевитог, великог и загушљивог кашља, катара у плућима, запаленя слузи и свих других грудних болести. Олакшава избацивање. Једна флаша кошта за готов новац **3 круне 30 потура,** а разашиље

Апотекар

A. Thierry's Balsam-Fabrik

IN PREGRADA BEI ROCHITSCH-SAUERBRUNN.

Треба пазити, да је на затварачу урезана фирма: **A. Thierry's Schutzengel-Apotheke** 572 3—

* КО ТРЕБА *

ЖАЛУЗИЈЕ, ТКАНЕ,

ДРВЕНЕ И ПЛЕТЕНЕ РОЛЕТЕ

ГВОЗДЕНЕ И ДРВЕНЕ ДУЋАНСКЕ КАПКЕ

нека се обрати директно на

ПРВУ ХРВАТСКУ ТВОРНИЦУ

ЖАЛУЗИЈА, РОЛЕТА ДРВЕНИХ и ЖЕЉЕЗНИХ КАПАЦА и КАРТОНАЖА

Г. СКРБИЋ

ЗАГРЕБ

МЕДУЛИЋЕВА УЛИЦА 16.

Ваља се чувати путника, који новац у напред траже.

Ценици бадава и франко.

2—12 4

Хемијски завод краљ угарског универзитета:

Kristály

Планински извор

СВ. ЛУКИНОГ КУПАТИЛА

У БУДИМПЕШТИ

јесте ванредно чиста, двоструко-угљено кисела

МИНЕРАЛНА ВОДА.

Добија се у шпецерајским трговинама, гостионицама и рестарацијама на жељ. станицама.

У НОВОМ САДУ:

У ТРГОВИНАМА Г. Г.

Стојановића и Радовановића, Браће Вагнера, Д. Коде и З. Арсенића. 628 14—

Од више стотина признатих лекара препоручена.

Најукуснија и најјефтинија минерална вода.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.